Sv. Nikola Tavelić rodio se vjerojatno između 1340. i 1350. godine u Šibeniku. O njegovu djetinjstvu i odrastanju ne zna se mnogo, kao ni o tome što je djelovalo na mladu dušu, te potaklo Nikolu da stupi u franjevački red. Upravo kad je Nikola završio studije, zatražio je bl. Bartul Alvernski, koji je tada upravljao Bosanskom franjevačkom zajednicom (vikarijom), na nagovor pape Grgura XI šezdeset dobrih i učenih redovnika koji će širiti Kristovo Evanđelje u Bosni. Poziv u zemlju u kojoj su nešto prije vladali Tavelićevi zemljaci, a možda i rođaci, moćni Šubići, morao je za Nikolu biti privlačan. I on se zaputio u Bosnu.

Stanovništvo Bosne bilo je tada pretežno bogumilsko. Nikola je u Bosni proboravio dvanaest godina. Proživljavao je u njoj radosti obraćenja i tugu neuspjeha. Teškoće nisu bile malene. Surova klima i neprohodna mjesta bili su samo sjena prema surovosti života i teškoj pristupačnosti ljudskom srcu. Premda je Bosna bila misijska zemlja, ipak su se misije među opasnim Saracenima držale u franjevačkom redu bez sumnje za jedne od težih misija. Pravilo franjevačkog reda od svih nevjernika jedino imenuje Saracene. Sam sv. Franjo Asiški bio se zaputio u Svetu Zemlju da ih obraća. Ne treba se čuditi ako je i Nikola očekivao tu priliku koja mu se pružila tek u ovo vrijeme.

Došavši u Jeruzalem, Nikola se nije zadovoljio ispovijedanjem hodočasnika i jos malobrojnijih vjernika koji su boravili u Jeruzalemu. On je htio privući Kristu i one koji ga ne poznaju. Zbog toga je pošao u Bosnu, a iz Bosne u Palestinu. Poslije duljih razmišljanja i rasprava s braćom o propovijedanju Saracenima, o opasnosti takva pothvata, o opravdanosti izlaganja svog života mučenistvu držeći na umu onu Pavlovu: "Jao meni ako ne propovijedam", Nikola je zaključio da je za njega "život Krist, a smrt dobitak". U društvu s vjernim subratom i prijateljem fra Deodatom iz Ruticinija, koji je već u Bosni dijelio s njim životne tegobe i radosti, i jos dvojicom subraće, Nikola se odvažio na odlučan korak: javno propovijedati Krista. Držeći da će najlakše pridobiti Saracene ako pridobiju njihova poglavara kadiju, oni se, po primjeru osnivača Reda sv. Franje, najprije zaputiše k njemu. Ali kao sto je Franjina riječ ostala bez uspjeha, ostade tako i njegovih duhovnih sinova. Jedino što je Franjo poslije svog neuspjeha mirno mogao otići, dok su ova četvorica osuđena na smrt i izmrcvarena mučenjem prispjela u mračno podzemlje i u teške okove.

Tako je Nikola postigao krunu mučenistva i time postao slika svog naroda koji će kroz buduća stoljeća proživljavati mučeništvo zbog svoje vjere, gažen i mrcvaren, nabijan na kolac, spaljivan u plamenu vatre vlastitog ognjišta, gušen u svojoj vlastitoj krvi sve dotle dok od njega nije ostao

"ostatak ostataka", "plačuća", "suha kao prut", mala, pritješnjena Hrvatska. Postao je naš uzor na putu života pokazujući nam "usku stazu" ljubavi koja vodi prema Bogu ne zaboravljajući brata čovjeka. On "apostol vjerskog i narodnog jedinstva" (A. Crnica), postao je svojom mučeničkom smrću i moćni nebeski zaštitnik svoga naroda čiji je na zemlji bio apostol.

Godine 1889. Nikola je postao blažen, a 21. lipnja 1970. proglašen je prvim hrvatskim svecem. Pod njegovom ćemo zaštitom živjeti sve dok budemo imali snage davati takve ljude koji će stupati njegovim stopama odričući se vlastite udobnosti i koristi da bi učinili sretnima druge. A naše štovanje takvih velikana bit će jamstvo sretnije budućnosti.